

„Mert ahol KETTen vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.”

Szénási Lilla¹

Abstrakt

The study shows how the integrated, intellect-oriented pedagogy was created which was developed by Franz Kett and Eszter Kaufmann, often referred to as Kett-pedagogy. It also introduces their perspective and starting points. The part describing the methodological structure is followed by a brief summary where one can be read about how and by whom Kett-pedagogy reached Hungary and Slovakia. The study concludes with a theoretical description and a practical example of the floor-picture method of Kett-pedagogy.

Keywords

Kett-pedagogy, religious pedagogical practice, unified-minded pedagogy, floor picture

Bevezető

Nem véletlen a címválasztás és az abban található kiemelés. Utalni szerettem volna vele a témaválasztásomra, amelyet legegyszerűbben így tudnák összefoglalni: Közösségben, kapcsolatban Istennel és egymással a Franz Kett-pedagógia módszere által.

2012-ben találkoztam először a Franz Kett-pedagógiával egy élménypedagógiai továbbképzésen Sipos Edit jóvoltából, aki a módszer jeles magyarországi szakértője. Mélyen megérintett, sőt belém ivódott az a lelki élmény, amelyet Magdalai Máriának a feltámadott Jézus Krisztussal való találkozásának közös feldolgozása révén átéltem. 2016-ban Pécsen részt vehettem egy képzésen, amelyet maga Franz Kett és Cyril Havel vezetett. Ennek a képzésnek a hatására készítettem azt a foglalkozást, amely az alábbiakban lesz majd olvasható, s amely egy tábori anyag részét képezte.²

Szlovákiában azok a magyar anyanyelvű református lelkipásztorok és hitoktatók, akik számára mindaddig ismeretlen volt Franz Kett neve és pedagógiai látása, ennek a tábori anyagnak is köszönhetően betekintést nyerhettek a módszerbe. Bízom benne, hogy jelen tanulmány is többeket arra készítet majd, hogy megismerjék, megszeressék és alkalmazzák a Franz Kett által kidolgozott módszert.

Franz Kett és a Kett-pedagógia

Franz Kett 1933-ban született Münchenben. 1952-1957 között filozófiát és római katolikus teológiát tanult, majd 1958-tól 12 éven keresztül tanárként különböző iskolatípusokban gyűjtött pedagógiai tapasztalatot. 1972-től, a német oktatási reform idején a müncheni Caritas Egyesületben az óvodákért felelt, majd 1975-1998 között a München-Freisingi Egyházmegye Oktatási Hivatalának vezetője volt. Esther Kaufmann szerzetesnővérrel együttműködve ekkor kezdte kidolgozni a módszerét, [1] amelyet 1976-ban mutattak be a tanítóképző intézetbe járó diákoknak, majd 1978-ban publikálták. [2] Religionspädagogische Praxis (Valláspedagógiai Gyakorlat)³ című, negyedévente megjelenő folyóiratot is együtt alapították, amely 1988-tól a

---

¹ ThDr. Szénási Lilla, PhD., Selye János Egyetem Református Teológiai Kara, szenasil@uj.s.sk

² Balázs Lilla, Blanár Gabriella, Czinke Tímea, Kiss Miklós, Molnár Éva, Szénási Lilla: Hű ha..., Vezetők kézikönyve, Szlovákiai Református Keresztény Egyház, Komárno, 2017, ISBN 978-80-89269-44-0

³ A német megnevezés alapján gyakran találkozhatunk hivatkozásokban az RPP rövidítéssel.

sinnorientierte, ganzheitliche Pädagogik (egységes, értelemorientált pedagógia) alcímmel egészült ki. Olvasói a folyóiratban olyan témákkal találkozhattak, mint a teremtés, életritmusok (ősz, tél, tavasz, nyár, reggel, este), egyházi év (Advent és karácsony, böjt, húsvét, Mária és a szentek, sákramentumok,) istentiszteletek, bibliai történetek, mesék és legendák. 2009-ben jelent meg az alapműnek is nevezhető *Die Religionspädagogische Praxis: Ein Weg der Menschenbildung* című könyv. Ebben nem csak a valláspedagógiai gyakorlat fejlődését találhatta meg az olvasó, hanem kísérletet tett a fenomenológiájának a leírására is, valamint bemutatta a valláspedagógiai gyakorlat alkalmazását óvodákban, általános iskolákban és a felnőttek körében. [3] 2010-ben Franz Kett és Esther Kaufmann elvált egymástól és önálló intézetet alapítottak saját kiadóval. Így jött létre az Institut für Franz-Kett Pädagogik GSEB (Franz Kett pedagógiai intézet). [4]

A Kett pedagógia látásmódját sokkal inkább nevezhetjük egy kereséssel és megérkezéssel teli útnak, mint módszernek, metódusnak. Fő fogalma az út, úton járás. Hermana Jaroslava Matláková ezt a következő képen fogalmazza meg: „A gyermeknek meg kell értenie, hogy az Istennel való élet az út. Az az út, amelyen Ábrahám, Mózes, József és Józsué járt. De ez egy olyan út, amelyet magának kell végigjárnia.”⁴ [5] Ezen az úton a foglalkozást vezető pedagógus is a maga életútját járja, miközben egyúttal kíséri a saját életútjukon a résztvevőket. Tehát tulajdonképpen egy közös úton járásról beszélhetünk, amely „a Kett-pedagógia értelmében annyit tesz: látni, hallani, érezni, megélni, megtapasztalni, imádkozni, ünnepelni, énekelni, táncolni, alkotni.” [6]

1. ábra: Kett-foglalkozás padlóképe a Selye János Egyetem Református Teológiai Karán

Eközben a résztvevők közösen élik át a világban való létet, az egymással való találkozást, és az életünk értéként való felismerését és betöltését. „Így érzékelhetik emberségük többretegűségét, testi-lelki egységét és integritását, tükrözhetik azt, és érzékenyebbé válhatnak saját életük kialakulására.”⁵ [7] Röviden 3 témában foglalhatjuk ezt össze:

1. Itt vagyok
2. Másokkal együtt vagyok jelen – kapcsolatban vagyok

⁴ „dieta si má uvedomiť, že život s Bohom je cesta. Cesta, po ktorej išli Abrahám, Mojžiš, Jozef, Jozue. Ale je to cesta, po ktorej kráča ono samé.” Matláková, H.J.

⁵ „Mohou tak vnímat mnohvrstevnost svého lidství, svou tělesněduševně-duchovní jednotu a celistvost, reflektovat ji a stávat se citlivějšími k utváření vlastního života.”

3. Egyén vagyok – test, lélek, értelem; egy nagyobb egész, a teremtés része vagyok
Franz Kett pedagógiája az *egységes* szóval fejezi azt, amikor a saját létünket egy nagyobb hatalom oltalmában való létként értelmezzük, s ezt a teljes személyünk bevonásával megértjük. Ehhez azonban azonos mértékben szükséges bevonni a szívet, a kezet és az értelmet. Így válik érthetővé, miért is tulajdonít a Kett-pedagógia akkora szerepet a tapasztalatoknak, az élményeknek és az alkotásnak. A Kett-pedagógia esetében ezért egyfajta átélési pedagógiáról beszélhetünk, amelynek célja, hogy a foglalkozás résztvevője a saját átélése és tapasztalatai alapján valamit sokkal mélyebben megértsen, mint csupán megfigyelés által. [8]

A Kett-pedagógia sajátosságai

Létpedagógia (Eine Daseinpädagogik)

„A világba nem kerültem, hanem küldtettem, hogy azzá váljak, aki vagyok. Az élet adomány. Egyszerre ajándék és rendeltetés.”⁶ [9] Az emberi lét tehát Kett szerint egyszerre adottság, adomány és feladat, amelyet meg kell találnia és be kell töltenie az embernek. Ezért céljának tekinti, hogy felébressze a vágyat örömmel jelen lenni a pillanatban. Ez kerül kifejezésre a „Jó, hogy itt vagyok! Élni nem mindig könnyű, de jó, hogy létezem.”⁷ kijelentésekben. [10]

Kapcsolatpedagógia (Eine Beziehungspädagogik)

Az ember Én-Te, Én-Ő kapcsolatokban él. Minden ember kapcsolatban van tárgyakkal (legyen szó természeti vagy épített környezetről), az őt körülvevő emberekkel, önmagával, és minden értelem- és lét alapjával (Istennel). A kapcsolatok központi elemeit képezik a Kett-pedagógiának.

Önmagam jelenvalóságának tudatosítását segítő pedagógia (Eine Pädagogik zur Selbstverwesentlichung)

A teremtés, vagyis a külvilág megélése és megtapasztalása hozzásegíti az embert önmaga belső valóságának megismeréséhez és megértéséhez. „A valláspedagógia ismeri a környezet hatását önmagam jelenvalósága tudatosításának és az identitás keresésének a folyamatában, ami arra ösztönzi a személyt, hogy keresse önmagát.”⁸ [11] Maga Jézus ad erre példát a számkra, aki maga is példabeszédekben tanított, amelyekben egyszerre volt jelen a világ szemlélése és megtapasztalása.

A képek és képalkotás pedagógiája (Eine Pädagogik der Bilder und des Bildgestaltens)

Minden ember máshogy tekint a világban lévő dolgokra. Egyesek a valóság szemszögéből látják őket, míg mások az elképzelések és képek tükrén keresztül. A Kett-pedagógiában a képek szimbolikus cselekvést és alkotást jelenítenek meg, amelyben a szóbeliség, a testi önkifejezés és a képalkotás összjátéka által jut kifejezésre, mit jelent emberré válni és embernek lenni. „A közös központi képek gyógyító képek, amelyek azért jönnek létre, hogy az emberek számára egy hibákkal és tökéletlenséggel teli világban a remény jelenjen meg és váljon láthatóvá. Az individuális képek (egyéni alkotások) létem és jelenlétem jelei, saját valóságom képmásai.”[12]

Útpedagógia (Eine Wegpädagogik)

Ahogy azt fentebb már írtam, a Kett-pedagógiában a foglalkozáson részt vevők mindannyian a saját belső útjukat járják, miközben a vezető kíséri ezen őket. A közös úton járást tehát az

---

⁶ „Nebyl jsem do světa vhozen, ale poslán, abych se stal tím, kým jsem. Život je darovaný. Je darem a úkolem současně.” Franz Kett

⁷ „Es ist gut, dass ich da bin! Es ist nicht immer leicht da zu sein, aber es ist gut, dass es mich gibt.”

⁸ „Náboženská pedagogika pozná proces stávania sa sebou samým a hľadanie identity skrze svoje okolie, ktoré podnecuje človeka, aby hľadal sám seba.”

együttes szemlélés, hallás, érzés, alkotás, megélés, megtapasztalás, imádkozás, stb. jelenti. Ez egy olyan út, amelyen Jézus Krisztus vezet a teljesebb életre.

Misztériumpedagógia

A misztériumpedagógiai vonása abban nyilvánul meg, hogy megteremti a lehetőséget foglalkozásokon Isten megismerésére, megtapasztalására, és annak a megélésére, hogy Ő betölti és áthatja az embert.

„Isten itt van – Isten jelen van – Isten velem van

Nevemen szólított – hivatásom van

Tőle származom, benne élek és hozzá térek majd vissza

A TE-ben találkozhatom Istennel

Hála Istennek, hogy létezem!” [13]

2. ábra: Adventi foglalkozás a martosi Magyar Tanítási Nyelvű Református Alapiskolában

A Kett-pedagógia módszertani felépítése

A Kett-pedagógia olyan témakörökben gondolkodik és dolgozik, mint például a liturgikus (egyházi) év, évszakok, életsemények. Vannak visszatérő témák, amelyek egzisztenciális kérdéseket dolgoznak fel különböző életkorban. A foglalkozások során nem az a döntő kérdés, hogy egy adott témát miként lehetséges feldolgozni padlókép segítségével, hanem hogy a közösen megalkotott padlókép hogy szolgálja a tanításunkat, illetve miként tud beépülni a résztvevőkbe. Tehát eszköz és nem cél.

A foglalkozásoknak alapvetően 4 fázisa van, amelyeket az alábbiakban röviden ismertetek:

1. Összegyűjtés, összegyülekezés

Ráhangelődésről beszélhetünk itt. A foglalkozás vezetője igyekszik megteremteni egy külső-belső összeszedettséget, amely az együttes jelenlét és alkotás feltétele.

2. Találkozás

A találkozás fázisa egy sajátos térnek és tanulási folyamatnak a megvalósulása. Franz Kett a pedagógiájában nem feldolgozásról, hanem találkozásról beszél, mert úgy gondolja, a módszertana alkalmas arra, hogy valódi találkozások jöjjenek létre a csoporton belül, a választott téma és a résztvevő között. „Az a célunk, hogy dolgozzon a fejünk, a kezünk és a szívünk is,

és létrejölessen egy valódi találkozás a résztvevők és a középpontba állított valóság között. Közel megyünk a játékkal, alkotással, dramatikus elemekkel a valóság egy eleméhez és egymáshoz is. Azt szeretnénk elérni, hogy a külső tevékenységek, a külső kép egy tükörré váljon a számunkra, és megsejtsünk valamit Isten valóságából.” [14]

3. *Elmélyítés*

Az elmélyítés részben arra helyeződik a hangsúly, hogy a résztvevők „egyedül legyenek” a foglalkozás üzenetével, amely történhet egyéni alkotás, tánc vagy éneklés formájában is. Ennek a segítségével a Kett-pedagógia meglátása szerint a külsőképek belsőképeket hívnak létre, amelyek új külsőképpé formálódva ismét belső képek formájában jelennek meg.

4. *Értelmezés, magyarázat, reflexió*

Nem a tárgyi ismeretek visszakérdezése a célja, hanem a megélt személyes tapasztalatoknak. Ennek közösségi és egyéni szintje is van, így a foglalkozás végződhet beszélgetéssel, amelyben ezeket a személyes megtapasztalásokat megosztják egymással a résztvevők, vagy imádsággal, énekkel, esetleg csend megtartásával, amelyet közösségként élhetnek át. [15]

Franz Kett-pedagógiája Magyarországon és Szlovákiában

Magyarországon a rendszerváltást követően néhány egyházi és nemzetiségi óvoda pedagógusa eljutott külföldi szakmai programra, ahol megismerkedhetett a Kett-pedagógiával, ugyanakkor még nem tudott meghonosodni a gyakorlatban. Sipos Edit meglátása szerint ennek az volt az oka, hogy a pedagógusok egyrészt nem szenteltek elég időt a módszer megismerésére, másrészt annak alapelvei és szemlélete idegen volt számukra teológiai és katechetikai alul-képzettségük miatt. Az első, Magyarországon megjelent szakirodalom az 1992-ben Pécsen kiadott füzet, amely a *Religionspädagogische Praxis* 1983/2 számának fordításaként került kiadásra. Ez azonban nem fedti teljesen a valóságot, ugyanis hiányoztak a kiadásból a teológiai részek, illetve a foglalkozások tevékenységeiben is változások eszközöltek a fordítók. A következő Magyarországon kiadott szakirodalomra közel két és fél évtizedet kellett várni. A MTA-PPHF Valláspedagógiai Szakmódszertani kutatócsoport programjának keretén belül 2016-2018 között jelentek meg a Fügefű Szakmódszertani Füzetek. Miután a kutatócsoport munkájából kikerült a Kett-pedagógia, a Franz Kett Pedagógiai Könyvek sorozatnak köszönhetően olvashatunk magyar nyelvű szakirodalmat.⁹

Ugyanakkor meg kell említeni Nagy Enikő Kriszta is, akivel a Kolozsvárott megjelenő *Keresztyén Szó* című lapban már 2008-ben megjelent egy beszélgetés: Amit itt kapnak, azt senki nem veheti el tőlük. Beszélgetés Nagy Enikő Kriszta nővérrel, az általa alkalmazott Kett-módszerről címmel. 2009-ben a nővér jóvoltából ugyanebben a lapban jelent meg magyar nyelvű publikáció *A Kett-módszer. Eredete, alapelvei, tartalma és eljárásai* címmel. [16]

Szlovákiába a csehországi Ostrava-opavai érsekségen keresztül jut el a Kett-pedagógia szakirodalmára szlovák nyelven Eva Muroňová és Jarmila Plačková fordításának köszönhetően. Csehországgal kapcsolatban kell megemlítenünk Tomáš Cyril Havel nevét, aki Franz Kett munkatársa és az Institut für Franz-Kett Pädagogik GSEB igazgatótanácsának tagja. 2004 óta vezet Kett-pedagógiai képzéseket Csehországban és külföldön (Magyarország, Ausztria, Románia, Dél-Kórea). A szlovák anyanyelvű érdeklődők a csehországi képzések és a szlovák nyelvre fordított szakirodalom révén ismerkedhetnek meg és mélyülhetnek el a Kett-pedagógiában. [17]

A szlovákiai magyar anyanyelvű hitoktatók és lelkipásztorok ez irányú katechetikai képzését a magyarországi továbbképzések és a magyar nyelvű szakirodalom segíti.

---

⁹ Volna csak enyém az ég köntöse, Franz Kett Pedagógia Könyvek I. Szerk. Sipos Edit, 2018.; Arannyal hímzett ezüst színű fény. Franz Kett Pedagógia Könyvek II. Szerk. Sipos Edit, 2019.; Zsoltárokat imádkozni. Franz Kett Pedagógia Könyvek III. Szerk. Sipos Edit, 2019.; De minden kincsem csak az álmaim. Franz Kett Pedagógia Könyvek IV. Szerk. Sipos Edit, 2019

A padlókép

A Kett-pedagógia sajátos módszere a padlókép, amelyet a résztvevők a foglalkozás alatt együtt és folyamatosan készítenek, miközben a különböző anyagok (kendők, gyöngyök, termékek, stb.) használata által, az érzékszerveken keresztül bevonódik a teljes ember a munkába.

A padlóképek üzenetet közvetítenek, a lényegét fejezik ki. Két formáját ismerjük: Közös és egyéni padlókép. „A közös padlókép a téma feldolgozásának közvetlen terméke, egyetemes érvényű jelentéstartalmat hordoz. Az egyéni padlókép kirakása a közös kép megalkotása után egyénileg történik. Az egyéni padlókép a gyerek történet vagy óra témája általi megérintettségének tartalmát fejezi ki szimbolikus formában.” [18]

A padlókép ráirányítja a figyelmet a témára, segíti a résztvevőket a koncentrációban, ugyanakkor segíti a fantáziájuk kibontakoztatását is. Alkalmas arra is, hogy különböző tanulási készségeket is fejlesszünk általa, úgymint az észlelés élesítését, az esztétikai érzék megbecsülését, az eszközök felelősségteljes használatát, nem utolsósorban pedig a szociális kompetenciát. [19]

3. ábra: A csodálatos halfogás történetének feldolgozása a martosi óvodában

A padlóképek elkészítéséhez természetesen szükség van az eszközök biztosítására, ami a Bibliát, fehér gyertyát, különböző kerek terítőket, négyzet alakú kendőket (többféle színben, méretben és anyagból), filclapokat, gyöngyöket, terméseket, kagylókat, köveket, botokat, színes zsinórokat és fonalakat, mécseseket, triangulumot, csengettyűt, stb. foglalja magába.

Foglalkozásterv: Dániel az oroslánok vermében (Dán 6)

Anyagszükséglet a foglalkozáshoz:

triangulum, vagy csengettyű, barna kör alakú anyag, fekete kör alakú terítő (70 cm átmérő), kövek, drapp színű anyagból körök (15 cm átmérő), narancssárga és barna fonalak, kavicsok, botocskák, színes kendők, arany színű zsinórok, kavicsok, üveggyöngyök, papírtekercs

A Kett foglalkozásnál fontos, hogy figyelmesen dolgozzunk. Erre tanítjuk a gyerekeket is, amikor lassan, csendben, óvatosan próbálunk együtt dolgozni és sokszor szavak nélkül, moz-

dulatok átvételével alakítjuk a padlóképet. A játéknak, az éneknek, az alkotásnak, az elbeszélésnek és a beszélgetésnek a sokféleségére törekszünk.

A foglalkozás menete

1. MEGÉRKEZÉS/ ÖSSZEGYÜLEKEZÉS

- Körbeültetjük a gyerekeket, majd elénekeljük velük háromszor a „Szívem csendben az Úrra figyel” kezdetű éneket egyre csendesebben. (A foglalkozásokon nem szoktak valóságos énekkel kezdeni, inkább az „emberi megérkezést” segítő játékkal vagy énekkel. Mivel azonban ez a foglalkozás tábori anyagnak készült, itt a megérkezéshez mégis ezzel kezdtünk.)

2. TALÁLKOZÁS FÁZISA

A középpont kialakítása

- Elhelyezünk a padlón egy cikkekre összehajtogatott barna, kör alakú terítőt. Megkérjük a gyerekeket: *Akire rámutatok, álljon fel csendben és amikor a triangulum szavát hallja, hajtson ki egy részt a kendőből.*
- Minden hajtás után megkérdezzük, hogy mire emlékezteti őket. Amikor már teljesen kihajtották a kört, megkérdezzük tőlük: *Mi jut eszedbe a színéről, formájáról? Hagyjuk, hogy ötleteljenek.*
- Egy kosárban köveket teszünk a földre és megkérjük a résztvevőket, hogy mindenki vegyen ki belőle egyet és tegye a terítő szélére.

A megváltozott képhez kérünk asszociációkat.

Legyen ez ma a számunkra egy mély verem.

Játsszuk el!

Nem akármilyen verem volt ám ez! Oroszlánokat tartottak benne. Éhes oroszlánokat. Félelmetes és barátságatlan hely volt, mindenki igyekezett távol tartani magát. Ahogy a királytól is, aki építette... Elhelyezek egy drapp kört, majd a fonalából sörényt, a kavicsokból szemeket, a botocskákból száját készítek közben. Akit megérintek, segítsen majd a többi oroszlánt is a verembe helyezni.

Amikor elkészültek az oroszlánok, így folytatjuk: *Ez az oroszlánverem egy hatalmas király, Dárius király palotájában volt. Gyönyörűséges palota volt, tele minden drágasággal, amik a szivárvány minden színében pompáztak. Közben egy színes kendőt helyezünk a vermen kívülre, majd két-két gyereknek szétosztjuk a többi kendőt is. Kézmozdulattal mutatjuk, hogy ők is ugyanígy tegyenek. Amikor elkészül a színes kör a verem körül, kosarakba rakott arany színű zsinórokat, kavicsokat, üveggyöngyöket helyezünk a földre. Akit megérintek, segítsen a palotát kidíszíteni.*

A bibliai Dániel történetének elbeszélése

Miután befejezték a díszítést, folytatjuk (Közben lassan körbejárunk.): *Dárius király országa vezetésére 120 kormányzót nevezett ki. Az egész országban voltak ilyen kormányzók. Ezek fölé rendelt három főkormányzót. Az egyik Dániel volt, aki kitűnt a többiek közül. Dániel nagyon becsületes volt, hiszen odafigyelt az ő Istenére. Csak azt tette, amit Isten is jónak tartott. Minden nap háromszor is eltöltött Istennel egy kis időt. Fontos volt neki, hogy imádságban beszélgessen vele, hogy betartsa a rendeleteit. A király látta, hogy más, mint a többiek, ezért az egész ország élére akarta Dánielt állítani. A többi kormányzó hiába próbált Dánielben hibát találni, hogy bevádolhassák a királynak, nem találtak semmit. Nem volt ez véletlen! Dánielnek Isten rendkívüli lelket adott hűségéért. A többi kormányzó ezért egy gonosz és agyafürt tervet eszelt ki. Rábeszéltek a királyt, hogy adjon ki egy szigorú rendeletet, amit senki, még ő sem változtathat majd meg. Ez álljon a rendeletben: Aki harminc napon belül bármiért könyörög majd istenhez vagy emberhez a királyon kívül, azt dobják az oroszlánok vermébe! A király*

hallgatott rájuk, aláírta és lepecsételte a rendeletet. Helyezzük el az irattekereszt a palota tetszőleges részén.

Dániel tudta, hogy a király aláírta ezt a rendeletet, de számára Isten rendelete volt a legfontosabb. Amikor hazament, most is ugyanúgy imádkozott Istenhez, mint eddig. Erre vártak csak a hivatalnokok! Mindjárt a királyhoz siettek és bevádolták Dánielt. Dárius nagyon elszomorodott, estig azon igyekezett, hogy valamiképpen megmentse Dánielt, de ő sem tehetett semmit. Este a király így szólt Dánielhez: „A te Istened, akit állhatatosan tisztelsz, szabadítson meg téged!” Dánielt az oroszlánok vermébe dobták.

Kiválasztunk négy gyereket és a kezükbe adjuk az összehajtogatott fekete színű kendőt. Kézmozdulatokkal mutatjuk, hogy hajtogassák szét. Kérlek terítsétek le vele az oroszlánvermet. Amikor ráterítik, csengetünk a triangulummal.

Az oroszlánvermet lefedték egy nagy kővel és lepecsételték. A király álmatlanul töltötte az éjszakát. Alig hajnalodott, máris a veremhez sietett és szomorú hangon kiáltott: Dániel! Meg tudott-e az Istened szabadítani az oroszlánoktól?

Kiválasztunk másik négy gyereket. Kérlek, vegyétek le a kendőt. Amikor leveszik, csengetünk a triangulummal. Kézmozdulatokkal mutatjuk, hogy hajtogassák is össze a kendőt.

Alig akart hinni a fülének, amikor Dániel hangját hallotta:

„AZ ÉN ISTENEM ELKÜLDTE ANGYALÁT, ÉS AZ BEZÁRTA AZ OROSZLÁNOK SZÁJÁT,
ÚGYHOGY NEM BÁNTOTTAK ENGEM.”

Kihúzatta gyorsan Dánielt az oroszlánveremből, akin még csak egy karcolás sem volt. Dárius király látta, hogy milyen hatalmas Dániel Istene. Parancsot adott ki, hogy a birodalmában minden ember Dániel Isteneben bizzon, aki az ég és föld Ura, megment és megszabadít.

3. ELMÉLYÍTÉS FÁZISA

Alkotásra hívjuk a gyerekeket:

Mindenki kap egy kisebb kavicsot, ami emlékezteti Dániel történetére. Azt kérjük, hogy a központi kép körül keressenek egy helyet a kő számára és díszítsék körbe. Közben gondolják végig, hogy mi a legszebb, legfontosabb pillanata számukra a történetnek.

4. REFLEXIÓ/ÉRTELMEZÉS

- Beszélgetés arról, hogy mi érintette meg a gyerekeket és mit alkottak.
- Imádság

Istenünk, köszönjük Neked Dániel történetét, amiből megtudhattuk, hogy aki hűséges Hozzád, ahhoz Te is hűséges vagy. Köszönjük a Szentlelket, aki által mi is rendkívüli emberek lehetünk. Ámen.

4. ábra: A gyermekek által alkotott oroszlán Dániel történetében

BEFEJEZÉS

Nézetem szerint Franz Kett-pedagógiája csupán egy módszer, sokkal inkább egy szemléletmód. Franz Kett szavait szeretném segítségül hívni: „Azt tapasztalom, hogy sok olyan ember van, aki a vallás és a kereszténység hagyományos egyházi felfogásával semmit sem tud kezdeni. Azt érzem, hogy sok embernek a kereszténység és a krisztusi tanítás új szemléletére van szüksége. Ezt a szemléletet önök meg tudják osztani. A megosztás nem azt jelenti, hogy elmennek a templomba. Egy új megértésre van szükség, ami valójában egy csodálatos dolog. Azt jelenti, hogy Jézus tulajdonképpen olyan valaki, aki üdvösséget hoz, aki „élővé” teszi az embert. Az egyházra, Jézusra, Istenre vonatkozó új megértés ez.” [20]

IRODALOMJEGYZÉK

- [1] KETT, Franz: *Zu meiner Person*, <http://www.franz-kett.de/biogr.html>
- [2] NAGY Enikő Kriszta: *A Kett-módszer. Eredete, alapelvei, tartalma és eljárásai*. Keresztény Szó, 2009., p. 28-34., http://www.epa.oszk.hu/00900/00939/00110/2009_10_08_00110.htm
- [3] HAVEL, Tomáš: *Die „Religionspädagogische Praxis” im Lichte des Diskurses über Spiritualität*, p. 13-18. <https://core.ac.uk/download/pdf/11591806.pdf>
- [4] SIPOS Edit: *Gondolatok Franz Kett pedagógiai szemléletének teológiai és módszertani alapjairól*, http://www.refpedi.hu/hatteranyagok/tanulmany_kett_2021.02.11.SE.pdf
- [5] MATLÁKOVÁ, Hermána Jaroslava: *Názorná náboženská pedagogika*, p. 5. http://www.satmarky.sk/images/tvorba_dprace/Nazorna_nabozenska_pedagogika.pdf
- [6] SIPOS Edit: *Gondolatok Franz Kett pedagógiai szemléletének teológiai és módszertani alapjairól*, p. 3. http://www.refpedi.hu/hatteranyagok/tanulmany_kett_2021.02.11.SE.pdf
- [7] Společnost Pedagogiky Franze Ketta, z.s., *Celistvá na smysl zaměřená pedagogika, základní cíl a cílová kompetence* http://kett.cz/soubor/teorie/zakladni_cil_a_cilova_kompetence.pdf
- [8] SIPOS Edit: *Gondolatok Franz Kett pedagógiai szemléletének teológiai és módszertani alapjairól*, p. 3. http://www.refpedi.hu/hatteranyagok/tanulmany_kett_2021.02.11.SE.pdf
- [9] Společnost Pedagogiky Franze Ketta, z.s., *Základní charakteristiky a specifika pedagogiky Franze Ketta*, p.1. http://kett.cz/soubor/teorie/z_kladn_charakteristiky.pdf
- [10] *Die Eigen-Art der Franz Kett Pädagogik GSEB*, <https://franz-kett-paedagogik.de/ueber-uns/was-wir-tun/>
- [11] MATLÁKOVÁ, Hermána Jaroslava: *Názorná náboženská pedagogika*, p. 10. http://www.satmarky.sk/images/tvorba_dprace/Nazorna_nabozenska_pedagogika.pdf
- [12] OSTERMANN, Petra – KETT, Franz: *A Franz Kett pedagógia alapelvei*, p. 4. https://www.katped.hu/sites/default/files/franz_kett_pedagogia_alapelvei.pdf
- [13] OSTERMANN, Petra – KETT, Franz: *A Franz Kett pedagógia alapelvei*, p. 4. https://www.katped.hu/sites/default/files/franz_kett_pedagogia_alapelvei.pdf
- [14] SIPOS Edit: *Gondolatok Franz Kett pedagógiai szemléletének teológiai és módszertani alapjairól*, p. 10. http://www.refpedi.hu/hatteranyagok/tanulmany_kett_2021.02.11.SE.pdf
- [15] SIPOS Edit: *Franz Kett pedagógiájának módszertani alapjai*, p. 2. https://www.katped.hu/sites/default/files/franz_kett_pedagogiajanak_modszertani_alapjai.pdf
- [16] SIPOS Edit: *Gondolatok Franz Kett pedagógiai szemléletének teológiai és módszertani alapjairól*, p. 10. http://www.refpedi.hu/hatteranyagok/tanulmany_kett_2021.02.11.SE.pdf
- [17] MATLÁKOVÁ, Hermána Jaroslava: *Názorná náboženská pedagogika*, p. 9. http://www.satmarky.sk/images/tvorba_dprace/Nazorna_nabozenska_pedagogika.pdf
és HAVEL, Tomáš – *Životopis*, https://www.tf.jcu.cz/files/katedry_a_oddeleni/kpd/havel-zivot.pdf
- [18] NEMES István: *A teljesség pedagógiája. Franz Kett és az egységes, értelemorientált pedagógia útja*, In: *Volna csak enyém az ég köntöse, Fügefa Szakmódszertani Füzetek I.*, Pécs, 2017, p. 10., ISBN 978-615-5579-11-0, ISSN 2559-8287

- [19] BENCÉNÉ FEKETE Andrea: *A kreativitás fejlesztése a padlóképekkel történő szövegfeldolgozással*, In: Elmélet és gyakorlat a neveléstudományok szak módszertanok köréből, p. 50., ISBN 978-80-89691-52-4 <http://www.irisro.org/pedagogia2018januar/16BenceneFeketeAndrea.pdf>
- [20] *Örömmel jelen lenni a pillanatban. beszélgetés Franz Kett németországi valláspedagógussal*. In: Volna csak enyém az ég köntöse, Fügefafa Szak módszertani Füzetek I., Pécs, 2017, p. 9., ISBN 978-615-5579-11-0, ISSN 2559-8287